

Wijn

foto: Oxfam-Wereldwinkels

Oxfam
Wereldwinkels

www.oww.be

> **Handel, uit respect.**

ISMENIA ORTIZ L.
CUARTEL : 2-B
VARIEDAD : CABERNET-SAUVIGNON
SUPERFICIE : 1,42 HAS.
PLANTAS : 4720
DISTANCIA : 1,40 x 2,20 Hts
AÑO PLANTACION : 2001

Uit de nieuwe wereld

foto: Martine Vanderhaegen

> Er is een tijd geweest dat 'wijn' synoniem was voor 'Frankrijk'. Maar de wereld wordt steeds kleiner. Wijnen 'uit de nieuwe wereld' hebben een stek veroverd op de wijnkaarten van heel wat restaurants. In supermarkten en wijnhandels vind je probleemloos wijnen uit Zuid-Afrika, Australië en Chili. Ook Oxfam-Wereldwinkels heeft in de loop der jaren een aantrekkelijk wijngamma uitgebouwd, met verschillende Chileense en Zuid-Afrikaanse wijnen.

Wijn is geen typisch wereldwinkelproduct. Er is geen schrijnend onrecht op plantages. Er zijn geen corrupte marktmechanismen. Er is niet eens een marktprijs. Toch verdient wijn een volwaardige plek in de wereldwinkel.

Chili, een ideaal wijnland

In de 16de eeuw brachten de Spaanse conquistadores de eerste wijndruiven naar Chili. Maar pas in de 19de eeuw kwam de wijnproductie er echt van de grond, met de hulp van Franse wijnboeren.

De valleien in Centraal-Chili, tussen de Andes en het kustgebergte, hebben een ideaal klimaat voor de teelt van wijndruiven. Tussen november en maart regent het weinig. De combinatie van hete, droge dagen en koude nachten maakt een lange, geleidelijke rijping mogelijk. Een losse bodem met lage zuurtegraad en voldoende voedingswaarde is perfect voor de wijnstokken.

Chili bezit de meest authentieke druivensoorten ter wereld. Je vindt er alle klassiekers: Cabernet Sauvignon, Merlot, Cot, Pinot Noir, Sauvignon Blanc, Chardonnay, Riesling en Gewürztraminer. Maar ook druivensoorten die uit Europa verdwenen zijn, zoals Carmenère.

Chileense wijnrevolutie

> Traditioneel was wijnbouw in Chili een familiale, ambachtelijke bezigheid. Wijn van goede kwaliteit was zeldzaam. Er was weinig uitvoer.

Na het tijdperk-Pinochet gingen binnen- en buitenlandse wijnhuizen fors investeren in de wijnsector. De kwaliteit van de wijn verbeterde grondig door het aanplanten van edele wijnstokken. Chili werd op korte tijd een belangrijk wijnexporterend land.

De achtergestelde boeren, met druiven van mindere kwaliteit, profiteren nauwelijks van deze wijnrevolutie. Doordat de grote wijnhuizen hun eigen wijngaarden beheren, kopen ze zo goed als geen druiven van achtergestelde boeren. De groten bezetten de markt en bepalen de prijzen. Voor achtergestelde boeren is samenwerking het enige alternatief om uit de handen van de grote wijnhuizen te blijven.

Valparaíso
Santiago
Chili
Punta Arenas

foto: Martine Vanderhaegen

Chili: economisch succesverhaal?

Tijdens het repressieve regime van Pinochet (1973-1989) zijn duizenden Chilenen omgekomen. Maar het Westen bedekte de felle schending van de mensenrechten met de mantel der liefde. Chili was immers bij de vlijtigste leerlingen van het neoliberale klasje. Het land realiseerde een indrukwekkende economische groei.

De 'sociale' kostprijs van het economische succesverhaal is echter om van te duizelen. De Chileense economie blijft extreem afhankelijk van land- en mijnbouwproducten waarvan de prijzen zeer onvoorspelbaar zijn, zoals vers fruit, koper en hout. De intensieve agro-industrie tast het milieu aan. Aan de minder welvarende bevolkingsgroepen is 'het economische wonder' voorbijgegaan.

Samen sterk!

> Eerlijke wijn uit Chili

Oxfam-Wereldwinkels koopt in Chili wijn van vier coöperaties. Door te verkopen aan de eerlijke handel, slagen de boeren erin een menswaardig inkomen te verwerven. We motiveren onze partners om te investeren in goede druiven en goed management, we stimuleren hen om zo ecologisch mogelijk te telen.

Onze partners sommen de voordelen van de samenwerking met Oxfam-Wereldwinkels op: “Eerlijke handel forceerde de doorbraak naar het buitenland. Jullie bieden ons een directe toegang tot de markt, met minder tussenstappen. De wijnprijs schommelt sterk, vooral in de export. Gelukkig betalen jullie een vaste én goede prijs, die we samen hebben bepaald. Daardoor kunnen we overleven. En ook niet te verwaarlozen: jullie betalen al een deel van de prijs vóór de druivenoogst en sluiten langetermijncontracten af. Dat verzekert de afzet.”

foto: Lomas de Cauquenes

> Lomas de Cauquenes: hefboom in arme streek

Lomas de Cauquenes was in 1997 de eerste Chileense onderneming die biologische wijn op de markt bracht. Een deel van de 300 leden begon met wijn van biologisch geteelde druiven omdat ze daarvoor een hogere en meer stabiele prijs kon ontvangen - niet onbelangrijk in een streek die tot de armste van Chili behoort. Door de jaren heen groeide de vraag naar biowijn, vooral in het buitenland. Daardoor zijn ook de grotere wijnhuizen op de biokar gesprongen. Met als gevolg dat de pioniers van Lomas de Cauquenes het moeilijk hebben om hun plekje op de markt te behouden.

De samenwerking met Oxfam-Wereldwinkels biedt de wijnboeren en de arbeiders meer zekerheid en maakt de coöperatie sterker.

foto: Lomas de Cauquenes

Exporteren binnen het fairtradecircuit

Is er ander werk in de streek? Nee, zegt een van de werknemers van de coöperatie Lomas de Cauquenes. "Als de coöperatie zou verdwijnen, zou dat voor Cauquenes een ramp zijn. Niet enkel voor ons, maar ook voor de seizoensarbeiders. Meer dan de helft van hen heeft in de winter toch al geen werk. We werken hier op heel onvriendelijke grond, in een uithoek van de wereld. We zijn kleintjes. Onze enige uitweg is de betere wijnen exporteren binnen het fairtradecircuit."
(Uit: Chili con Vino, William Van Laeken ontdekt fair trade; 2006)

foto: Peter Van Hoof

➤ **Sagrada Familia: “Geschenk uit de hemel”**

Sagrada Familia is een beetje de Chileense droom: 16 boerenfamilies in de streek van Curico groeiden in korte tijd uit van druiventelers tot wijnexporteurs. Door samen te werken, komen deze achtergestelde boeren vooruit en voelt de hele gemeenschap de voordelen van eerlijke handel. Sagrada Familia vertolkt een voorbeeldfunctie voor andere boeren in de streek.

foto: Peter Van Hoof

De leden van de coöperatie zijn allemaal afkomstig uit families van boeren die bij de landhervorming, begin jaren 1970, gronden hebben verworven. De meeste leden zijn boeren van de tweede generatie, ze hebben de grond geërfd.

Clorindo: “De coöperatie heeft ons kansen geboden op het vlak van vorming. Nu begrijpen wij beter de werking van de internationale markt. Het maakt ons weerbaarder. De samenwerking met Oxfam-Wereldwinkels is een geschenk uit de hemel. Dankzij jullie kunnen we betere wijnstokken planten en onze kwaliteit opvoeren.”

foto: Ilse Mallemis

> Consorcio Vinicola de Chile: met dank aan de collega's

Consorcio Vinicola de Chile is een vereniging van vijftig achtergestelde wijnboeren. De meeste kregen door de landhervorming een eigen stuk grond. Door zich te verenigen kunnen ze hun zelfgemaakte wijn exporteren. Dankzij een subsidie van de overheid konden ze een lokaal huren en een directeur aanwerven en kregen ze begeleiding bij het beheer van de wijngaarden.

Consorcio Vinicola de Chile is vrij nieuw op de fairtrademarkt. Maar de motivatie is groot. De boeren onderhouden goede contacten met hun collega's van Sagrada Familia, door wie ze zich laten inspireren. Voor Oxfam-Wereldwinkels is het versterken van dit soort organisaties van groot belang.

foto: Martine Vanderhaegen

Raúl Navarete, directeur van Sagrada Familia: “*Comercio justo* heeft ons beter doen produceren, beter doen beheren. We willen nu langzaam ook doordringen op de traditionele markten. En eigenlijk zou het maar normaal zijn dat we na verloop van tijd plaats maken voor andere producenten in de fair trade, mensen die armer zijn dan wij”.

foto: Peter Van Hoof

> Renacer Los Perales: nieuwe dynamiek

Los Perales is de oudste wijnpartner van Oxfam-Wereldwinkels. Onze samenwerking begon in 1990. De coöperatie is actief in een erg arme streek.

Los Perales heeft de voorbije decennia de winst uit de wijnverkoop geïnvesteerd in tal van projecten: een irrigatiesysteem, de bouw van een schooltje, waterleiding, elektriciteit, gezondheidsvoorzieningen en een herbebossingsprogramma.

In de jaren 1990 ging de dynamiek van de groep, door de vergrijzing van de leden, sterk achteruit. Los Perales illustreert een situatie waarin vele Chileense boeren zich bevinden: de landbouwsector loopt leeg, omdat de jongeren niet meer geïnteresseerd zijn in het harde boerenlabour zonder veel perspectief.

Een aantal overgebleven leden van Los Perales slaagde erin de organisatie nieuw leven in te blazen en vers bloed aan te trekken. Tegelijkertijd lanceerde ze een nieuw product: schuimwijn.

foto: Peter Van Hoof

> Helpt eerlijke handel?

“Eerlijke handel is geen liefdadigheid”

Ricardo bekent: “Weet je wat mij persoonlijk niet lekker zit? *Comercio justo* wordt geassocieerd met arme landen. Maar ik beschouw Chili niet als een ontwikkelingsland.” Hij zwijgt even en zegt dan: “Fair trade wordt geassocieerd met biologisch telen, met ecologisch verantwoord bezig zijn. Er zit een concept achter van een nieuwe, meer rechtvaardige wereld, van een betere samenleving. En dat beginnen wij hier ook te begrijpen. *Pero no es beneficencia*. Het is geen liefdadigheid, ook wij moeten marktgericht denken. En er is maar één uitweg: export. De Chileense markt zit vol. We moeten bottelen en uitvoeren. We zouden aan 80% export van gebottelde wijn moeten geraken. En daar is het label fair trade onontbeerlijk voor. Anders geraken we nooit, om maar iets te noemen, de Britse supermarkten binnen.”

(Uit: Chili con Vino, William Van Laeken ontdekt fair trade; 2006)

Eerlijke handel

- = een menswaardig inkomen voor achtergestelde producenten, vooral in het Zuiden
- = zo rechtstreeks mogelijke aankoop met maximale transparantie
- = kiezen voor capaciteitsopbouw van achtergestelde producenten
- = respect voor mens en milieu
- = duurzaam partnerschap
- = werken aan rechtvaardige handelsregels op lokaal, nationaal en mondiaal niveau

Zuid-Afrika, 'sagte' biowijn

➤ Zuid-Afrika staat bekend als één van de wijnlanden van de nieuwe wereld. Toch kent het land een traditie van ruim drie eeuwen wijnbouw. De apartheid remde de wijnonwikkeling, maar sinds de jaren 1990 is de wijnbouw weer tot volle bloei gekomen. Een grote groep bedrijven richt zich op de liefhebber van goedkope, lichtzoete en fruitige wijnen. Kleinere familiebedrijven houden zich eerder bezig met wijnen die door hun karakter, druiven en klimaat een duidelijk eigen karakter hebben.

Oxfam-Wereldwinkels koopt wijnen bij Stellar Winery & Organics in Trawal, provincie Westkaap. Het is een typisch 'kleurlingengebied': armer en moeilijker om er iets op te bouwen dan in meer zuidelijke streken. Stellar is een geslaagd voorbeeld van 'black economic empowerment', het beleid om na de apartheid de zwarte bevolking bij de economie te betrekken en inspraak te geven. Het bedrijf draagt een groot aantal aandelen over aan zijn werknemers (allemaal kleurlingen). Door hun medezeggenschap krijgen de werknemers meer greep op hun situatie en wordt er meer rekening gehouden met ieders wensen en behoeften.

foto: Eric De Mildt

Met de premie van de eerlijke handel hebben de werknemers hun huizen omheind, zodat ze een eigen groentetuin kunnen onderhouden. Een ander deel van het fairtradefonds wordt geïnvesteerd in voorzieningen voor onderwijs, kinderopvang en gezondheidszorg. De kinderen oefenen alvast voor later: naast de school verzorgen ze hun eigen (educatieve) wijngaard; de inkomsten verdelen ze tussen de school en het fairtradefonds.

Biowijnen

Stellar is een pionier in de productie van biowijn in Zuid-Afrika: "We waren de eersten in Zuid-Afrika om biodruiven te produceren. We waren de eersten om biowijn te maken. We zijn het eerste wijnbedrijf dat werknemers in het kapitaal van het bedrijf laat participeren. We zijn de eersten om biologische wijn van eerlijke handel te verkopen. En we zijn erg blij de eerste Zuid-Afrikaanse wijnpartner van Oxfam-Wereldwinkels te zijn."

Lekker en niet duur: een kist wereldwinkelvijn!

Onze “betere” wijnen

■ **Lautaro rood**

Cabernet Sauvignon. Evenwichtige wijn met zeer veel fruit en frisse zuren
Serveertip: wild & gevogelte, provençaalse schotels

■ **Lautaro wit**

Sauvignon Blanc. Zeer toegankelijke en vooral aangename fruitige, droge wijn.
Serveertip: visgerechten

■ **Otoño rood.**

Carmenère en Cabernet-Sauvignon. Aangenaam gestructureerde wijn met karakter.
Serveertip: rode vleesgerechten, (kalfs)gebraad

■ **Otoño wit**

Chardonnay. Evenwichtige wijn met frisse zuren en een aangename moelleux.
Serveertip: visgerechten, salades

■ **Chardonnay-Viognier wit**

Subtiële droge wijn. Serveertip: Quiche Lorraine, gestoomde vis

■ **Fuego Sagrado rood**

Cabernet-Sauvignon, Carmenère en Merlot. Jeugdige frisse aanzet, pittige afdronk.
Serveertip: gegrild vlees en gestoofde groenten.

Onze monocépages (wijnen van één druivensoort)

■ **Carmenère ‘Gran Descabezado’ rood**

Schitterende wijn met veel kleur, eigen karakter en grote mate van rondheid.
Serveertip: kruidige gerechten.

■ **Chardonnay wit**

Mooie, frisse wijn met exotische fruitaroma's. Serveertip: aperitief & koude schotels.

■ **Cabernet Sauvignon rood**

Speels en fruitig. Serveertip: grillades

■ **Sauvignon Blanc**

Fris en fruitig. Serveertip: rijstgerechten

■ **Chenin Blanc**

Intense geuren van limoen, kweepeer en tropisch fruit, een delicaat ananasaroma en een zuivere, frisse afdronk. Serveertip: pasta en vis.

Onze basiswijnen

■ **Tinto de casa rood**

Cabernet-Sauvignon. Rode bessen, framboos en lichte kruiden in geur en smaak.
Serveertip: wit gevogelte, kalfsvlees, duif

■ **Blanco de casa wit**

Sauvignon Blanc. Samenspel van groene appel en fris fruitig accent.
Serveertip: slaatjes en schaaldieren.

Onze aperitief- of dessertwijnen

■ Los Perales rood

Pais-Caberbet Sauvignon. Robijnrode, kruidige wijn met een aroma als portwijn; licht verteerbaar

■ Los Perales wit

Frontignan. Een goudgele aperitiefwijn met veelvuldige smaaknuances

■ Riesling 'Late Harvest'

Riesling. Goudkleurige dessertwijn, door zijn volle en evenwichtige smaak bijzonder aantrekkelijk.

■ Schuimwijn

Sprankelende aperitiefwijn, gemaakt volgens de traditionele methode

Onze biowijnen

■ Bio Pinotage

Mondvullende wijn met aangename tannines en aroma's van gestoofd rood fruit en bosvruchten. Serveertip: kruidige vleesgerechten, pasta, vis met saus.

■ Bio Shiraz

Droge, krachtige en karaktervolle rode wijn met vleugje hout en impressies van bosbes en framboos. Serveertip: grillades, rood vlees, tajine en couscous

* Cabernet Sauvignon en Sauvignon Blanc:

ook beschikbaar in kleine fles (0,25l) en bag-in-box (3l).

* Enkele wijnen (goed voor ongeveer de helft van onze wijnomzet) zitten in een retourfles. Uit respect ... ook voor het milieu!

* Oxfam Fairtrade heeft geen echte 'bewaarswijnen'. De rode wijnen Otoño en Lautaro hebben het beste bewaarpotentieel (drie à vier jaar houdbaar na het oogstjaar). Voor alle andere wijnen bevelen we aan om ze jong te drinken.

* De Zuid-Afrikanen bottelen hun wijn zelf. Ook sommige Chileense wijnen worden ter plaatse gebotteld. Andere Chileense wijn komt in bulk naar Europa en wordt hier op flessen getrokken

